

UPPSALA
UNIVERSITET

Dnr LINGFIL 2021/27

Verksamhetsplan 2021

Institutionen för lingvistik och filologi

1. Sammanfattning

1.1 Institutionens verksamhet och uppdrag

Institutionen för lingvistik och filologi är en av fyra institutioner inom språkvetenskapliga fakulteten och bedriver forskning och utbildning inom följande ämnesområden: grekiska (inkl. bysantinologi), indologi (inkl. jämförande indoeuropeisk språkforskning), iranska språk, kinesiska/sinologi, latin, lingvistik (inkl. swahili), semitiska språk (inkl. assyriologi), språkteknologi/datorlingvistik, samt turkiska språk. Institutionen har f.n. 92 anställda. Därutöver anlitar institutionen ett jämförelsevis stort antal timlärare. Institutionens totala omslutning för 2021 beräknas i budget till drygt 84 miljoner kronor, varav ungefär en tredjedel utgörs av utbildning på grund- och avancerad nivå och två tredjedelar av forskning och utbildning på forskarnivå.

Institutionen ska, enligt uppdrag från språkvetenskapliga fakultetsnämnden, planera för och genomföra utbildning inom program och fristående kurser vari ingår ett uppdrag att anordna undervisning i ämnen med nationellt ansvar (assyriologi, hindi, kurdiska, persiska och turkiska).

Institutionen ska planera för och genomföra forskning och utbildning på forskarnivå. Institutionen ska sträva efter att öka bidrag från externa forskningsfinansiärer samt öka antalet publiceringar och citeringar i erkända vetenskapliga kanaler. Institutionen ska säkerställa att all forskning inom området rapporteras i det nationella digitala arkivet DiVA.

Under avsnitt 8 redovisas institutionens ekonomi mer i detalj.

1.2 Prioriteringar verksamhetsåret 2021

Institutionen har under 2020 inlett ett arbete med *arbetsmiljöfrågor i vid bemärkelse* och menar att detta arbete måste ges hög prioritet även under 2021. En arbetsmiljögrupp bildades i början av 2020 och dess arbete resulterade i att en arbetsmiljöplan för 2020/21 fastställdes i september. Arbetsmiljöplanen innehåller fyra fokusområden – transparens, kommunikation, information och välbefinnande – samt en handlingsplan för arbetsmiljöarbetet. En arbetsordning har fastställts med definition av beslutsvägar och roller/funktioner inom institutionen. Denna ska under 2021 kompletteras med en översyn och ett klagörande av ansvarsfördelningen inom ämneskollegierna och beredningsgångarna för ämnesspecifika frågor. Likavillkorsgruppen ska återuppta sitt arbete. Det ska även göras en översyn av principerna för tjänstgöringsfördelning. Till arbetsmiljöarbetet är det befogat att föra även ”Corona-frågor” och därmed arbetet med digitalisering av undervisning och examination samt övergången till den nya lärplattformen Studium.

Ett annat prioriterat område är arbetet för att höja prestationsgraden på kurser där denna är låg. Institutionen ska även sträva efter att förbättra studentrekryteringen till de högre utbildningsnivåerna, bl.a. genom att fler studenter ska motiveras att fortsätta sina studier inom samma ämne. F.n. är det ett oroväckande litet antal studenter som av olika skäl väljer att fördjupa sig i studierna inom ett valt ämne. Mer lärarledd undervisning framhålls ofta som ett sätt både att få studenter att stanna kvar i utbildningen och att höja prestationsgraden. Med ett på olika sätt förstärkt utbildningsanslag kan sådana satsningar bli möjliga.

Särskild tid och uppmärksamhet kommer att ägnas åt arbetet med uppföljning av *resultaten av den utvärdering av utbildning på grund- och avancerad nivå* som genomfördes under 2019-2020. Även den *utvärdering av utbildning på forskarnivå* som kommer att inledas under året kommer att kräva särskilda insatser.

1.3 Övergripande utgångspunkter

Såväl vad gäller utbildning som forskning uppvisar institutionen sammantaget en positiv utveckling i så måtto att båda dessa verksamheter expanderar. Institutionens ekonomi är stabil, även om resursläget för vissa ämnen är ansträngt. I allt väsentligt lyckas institutionen också locka kvalificerade sökande till lediga anställningar, både vad gäller lärare/forskare, doktorander och teknisk-administrativ personal.

2. Kompetensförsörjningsplan

Institutionen har f.n 92 anställda, varav 34 är anställda som lärare, 25 som doktorand och 33 som teknisk-administrativ personal. Av lärarna är 15 professorer (8 rekryterade och 7 befordrade), 3 gästprofessorer, 13 lektorer (varav 5 docenter; 3 av lektorerna har vikariatsanställning), 1 biträdande lektor och 2 adjunkter. Rekrytering av en lektor i i iranska språk med inriktning mot kurdiska (halvtid) håller på att avslutas.

Bland forskaranställningar inom teknisk-administrativ personal finns 3 postdoktorer, 12 forskare och 8 forsknings- eller projektassistenter. Anställning av forskande personal sker löpande allteftersom institutionen beviljas forskningsbidrag och är svår att planera på längre sikt.

Inom stödverksamheten finns en ekonom (90%) och en HR-generalist (100%), två kursadministratörer (motsvarande 1,6 heltider), en personal- och kursadministratör (100%) med särskilt ansvar för internationalisering och forskarutbildningsadministration, en administrativ assistent (75%) samt två förste forskningsingenjörer (100% respektive 75%). Institutionens ledningsfunktioner består för närvarande av en prefekt på 75% och en biträdande tillika ställföreträdande prefekt på 25%, två studierektorer för utbildning på grund- och avancerad nivå på sammanlagt 100% och en studierektor för utbildning på forskarnivå på 20%.

Sju medarbetare, samtliga med läraranställning, är födda på 1950-talet, och institutionen kommer under 2021 att inleda planeringsarbetet inför de närmast förestående pensionsavgångarna. Institutionen avser också genomföra en genomlysning av det förhållandevis omfattande bruket av timlärare inom vissa ämnesområden.

Inom i stort sett alla ämnesområden upplever man sig vara underbemannad i förhållande till utbildningsuppdraget. Motiven bakom denna upplevelse varierar, men det är dock ostridigt att vissa av institutionens ämnesområden, på olika grunder, har en sådan bredd – t.ex. såväl iranska som semitiska språk – att den bemanning som idag är möjlig samtidigt är klart otillfredsställande. F.n. är några anställningar utlysta som kan förstärka undervisningskapaciteten och diskussioner pågår om ytterligare tänkbara satsningar.

Det föreligger ett behov av meriteringsanställningar särskilt inom vissa ämnesområden, varför möjligheter till anställningar som postdoktor och biträdande universitetslektor måste inventeras. Institutionens ledningsfunktioner bedöms som för tillfället tillräckliga. I den nuvarande externrekryterade prefektens uppgifter ingår bl.a. att planera för internrekrytering av ny prefekt. Den totala omfattningen av teknisk-administrativ personal bedöms som tillräcklig. Omfördelning av arbetsuppgifter undersöks dock, bl.a. i syfte att skapa en studievägledningfunktion inom institutionen.

3. Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Institutionen bedriver utbildning på grundnivå inom nio huvudområden – grekiska, indologi, iranska språk, kinesiska, latin, lingvistik, semitiska språk, språkteknologi och turkiska språk – samt elva

biområden – arabiska, arameiska/syriska, assyriologi, hebreiska, jämförande indoeuropeisk språkforskning, kurdiska, mellanösternstudier, persiska, swahili, tidiga språk och kulturer och turkiska.

Institutionen bedriver utbildning på avancerad nivå inom nio huvudområden: grekiska och bysantinologi, indologi, iranska språk, kinesiska, latin, lingvistik, semitiska språk, språkteknologi samt turkiska språk.

Institutionen är ansvarig för två ”aktiva” program, nämligen Orientalistikprogrammet på kandidatnivå (inriktning arabiska, hindi, persiska och turkiska) och Masterprogram i språkteknologi samt för två ”vilande” program: Språkteknologiprogrammet på kandidatnivå och Tidiga språk och kulturer på kandidatnivå, till vilka ingen antagning f.n. sker.

Institutionen medverkar även i Logopedprogrammet, Kandidatprogrammet i klassiska studier, Kandidatprogrammet i arkeologi och antik historia, Språkvetarprogrammet, Masterprogram i språk, samt i lärarutbildning.

Det totala anslaget för utbildning på grundnivå och avancerad nivå för 2021 är 24 408 tkr. och det takbelopp som ska intjänas är 20 491 tkr. I anslaget ingår också ett uppdrag från Medicinska fakulteten inom logopedprogrammet, ett uppdrag från Utbildningsvetenskapliga fakulteten för lärarutbildning och modersmålsundervisning, samt särskilda medel avsatta på universitetsnivå för ämnen där institutionen har nationellt ansvar (assyriologi, hindi, kurdiska, persiska och turkiska), sammanlagt 3 285 tkr. Enligt ramavtal med Försvarets Tolkskola ger institutionen utbildning i arabiska för skolans studenter enligt särskilt avtal.

Kvalitetsarbetet inom utbildningen på grundnivå och avancerad nivå bedrivs fortlöpande under ledning av studierektorena. Pedagogiskt forum, som fr.o.m. innevarande år ersätter pedagogiska ledningsgruppen, är ett diskussionsforum för frågor om pedagogik och utbildning och är öppet för all intresserad personal inom institutionen. Pedagogiskt forum sammanträder två gånger per termin, eller oftare vid behov. Studenterna är representerade i pedagogiskt forum med minst en företrädare. Inför varje terminsstart anordnar institutionsledningen lärarkonferenser för all undervisande personal där kollegiet diskuterar och utbildas i pedagogiska frågor, utvecklingsarbete, juridiska frågor m.m. De senaste konferenserna har fokuserat på övergången till ny lärplattform och på digitalisering av undervisning och examination som följd av den pågående pandemin.

Som nämnts ovan kommer särskild uppmärksamhet att ägnas åt arbetet med uppföljning av resultaten av den utvärdering av utbildning på grund- och avancerad nivå som genomfördes under 2019-2020. Enligt uppdrag i språkvetenskapliga fakultetsnämndens verksamhetsplan kommer institutionen därutöver att under året arbeta med en genomlysning av Orientalistikprogrammet. Efter överläggningar med fakultetsledningen har prefekten 2021-02-19 fastställt direktiv för genomlysningen enligt vilka avsikten är att ett reviderat eller nytt program ska starta höstterminen 2023. Målet är att den nya utbildningen ska få ett betydligt högre söktryck än hittillsvarande program har haft. Institutionsstyrelsen har 2021-01-22 fattat beslut om underlag och förslag till utbildningsplan för ett Masterprogram i turkiska studier som avses ges i samarbete med Johannes Gutenberg Universität i Mainz med start höstterminen 2022.

Institutionens redovisning av registrerade helårsstudenter, särskilt vad avser föregående år, visar att det finns ett uttalat intresse för institutionens utbildningar och institutionen har också beredskap att ta emot ett ökat studentantal under förutsättning av ett utökat takbelopp. Med hänvisning till de programutbildningar som nämns ovan ser institutionen också fram emot ett utökat antal platser fr.o.m. 2023.

4. Utbildning på forskarnivå

Utbildning på forskarnivå bedrivs inom nio huvudområden: datorlingvistik, grekiska och bysantinologi, indologi, iranska språk, latin, lingvistik, semitiska språk, sinologi och turkiska språk.

Inom utbildningen på forskarnivå finns 30 aktiva forskarstuderande med individuell studieplan varav 25 med doktorandanställning och två med stipendier. Under 2021 planeras nio disputationer enligt de individuella studieplanerna. Institutionens målsättning är att alla nio ämnesområden ska ha minst två anslagsfinansierade doktorandanställningar och nyrekrytering planeras löpande för att uppfylla denna målsättning. Under 2021 planeras rekrytering av minst tre ny doktorander med anslagsfinansiering. Doktorander kan också rekryteras med extern bidragsfinansiering, varvid institutionen samfinansierar upp till 50% av kostnaden.

Handledningssituationen är generellt god. Varje doktorand har en huvudhandledare och minst en bihandledare, varav majoriteten har genomgått handledarutbildning. Kvalitetsarbetet genomförs dels i fakultetens forskningskommitté, dels i institutionens handledarkollegium som består av alla anställda handledare och bereder frågor rörande de allmänna studieplanerna för utbildning på forskarnivå, biträder med synpunkter vid antagning till forskarutbildningen, granskar vid behov doktoranders individuella studieplan och diskuterar angelägna frågor. Sammankallande till handledarkollegiet är studierektor för forskarutbildningen.

5. Forskning

Institutionen bedriver forskning inom alla dess ämnesområden och dessutom i olika tvärvetenskapliga samarbeten nationellt och internationellt. Forskningen finansieras dels genom anslag som främst går till lärares forskning i tjänst, dels genom externa forskningsbidrag som även går till annan forskande personal.

Anslaget för forskning och utbildning på forskarnivå för 2021 uppgår till 37 567 tkr. Externa forskningsbidrag beräknas under 2021 uppgå till 17 237 tkr, vilket motsvarar ungefär 30% av de totala forskningsmedlen. Bidragen kommer till största delen från Vetenskapsrådet och Riksbankens Jubileumsfond. Institutionen har som målsättning att ytterligare öka externfinansieringen, och uppmuntrar alla anställda lärare att söka forskningsbidrag, gärna i samverkan med andra lärosäten. Ett av flera syften med att öka externfinansieringen är att kunna anställa fler doktorander och postdoktorer än vad som är möjligt med enbart anslagsfinansiering. Det kan noteras att ett ökande antal forskare från andra lärosäten visar intresse att förlägga externfinansierade projekt inom institutionen.

Institutionens forskare och doktorander är aktiva i de tematiska forskningsnätverk som stöds av språkvetenskapliga fakulteten: Litterae et Linguae (LILAE, litteraturvetenskap) och Nätverket Språk & Lärande (språkinläring, flerspråkighet, läs- och skrivutveckling, testning och bedömning). Nätverken anordnar regelbundet både inåtriktade och utåtriktade tematiska evenemang.

Institutionen har som mål att öka antalet publiceringar och citeringar i erkända vetenskapliga tidskrifter och andra kanaler. Institutionen ska säkerställa att all forskning inom området rapporteras i det nationella digitala arkivet DiVA minst en gång om året.

6. Uppdragsverksamhet och samverkan med omgivande samhälle

Institutionen har en bred kontaktyta med det omgivande samhället, både vad gäller forskning och utbildning. Inom ramarna för våra utbildningar är arbetslivsanknytning ett viktigt inslag. Studenter genomför praktik på plats, exempelvis hos språkteknologiföretag, på ambassader, vid bibliotek och museer samt vid ideella organisationer. Inom programmen genomförs regelbundet studentmingel där studenter och alumner kan träffa representanter från arbetsmarknaden och ta del av information och inspirationsföreläsningar.

Tillsammans med övriga institutioner inom språkvetenskapliga fakulteten och gymnasieskolor i kommunen deltar institutionen i vanliga fall i det årliga anordnandet av Grammatikdagen där gymnasieelever besöker oss och under en heldag får information om språkstudier och språkforskning som ett möjligt framtida karriärval. P.g.a. pandemin utgår detta evenemang i år.

Några av våra forskningsprojekt omfattar också samarbeten med företag och organisationer både i Sverige och utomlands. Vi strävar efter att interagera med offentlig förvaltning och privat sektor för ökad samhällsnytta.

En annan viktig del av samverkan med det omgivande samhället är presentationer av institutionens forskning för allmänheten. Institutionens forskare ägnar sig i många fall åt frågor som rörer stort allmänt intresse och de framträder ofta i radio, TV och andra massmedia. Institutionens anställda deltar också i samhällsdebatten genom exempelvis inlägg och intervjuer i medier samt genom gästföreläsningar i föreningar och andra verksamheter.

7. Internationalisering

Internationalisering är en viktig och självklar del av institutionens verksamhet inom utbildning och forskning. Flera av våra huvudområden erbjuder studenter möjlighet till utlandsstudier (t.ex. inom Orientalistikprogrammet och kinesiska), och institutionen tar också emot utbytesstudenter. Institutionen har infört internationell antagning till Masterprogrammet i språkteknologi och ett flertal av institutionens kurser ges också på engelska.

Beträffande internationalisering på forskarnivå har institutionens alla ämnen regelbundna besök av gästföreläsare, gästforskare och gästdoktorander. Flera av institutionens doktorander fullgör en del av sin utbildning vid utländskt lärosäte. De individuella studieplanerna för forskarstuderande stipulerar i flertalet fall att doktoranden skall delta med eget bidrag i internationella kongresser och konferenser.

Institutionens lärare och forskare deltar i internationella konferenser, workshops och andra evenemang och fungerar ofta som sakkunniga till olika förlag, tidskrifter, forskningsfinansiärer och programkommittéer samt vid anställnings- och befordringsärenden vid andra lärosäten. Många gäster vistas också under kortare eller längre tid vid institutionen årligen. Det internationella samarbetet inom alla ämnen är mycket synligt och uppmuntras.

8. Ekonomi

8.1 Allmänt

Intäkter och finansieringskällor

Inom utbildning på grund- och avancerad nivå (inkl. avgiftsfinansierade studenter) budgeteras totala intäkter till 26 544 tkr. varav intäkter från språkvetenskapliga fakulteten uppgår till 22 928 tkr. (däruv 3 285 tkr. avseende nationellt ansvar). Andra större budgeterade intäkter är 543 tkr. från vetenskapsområdet för medicin och farmaci (logopedutbildning), 500 tkr. från historisk-filosofiska fakulteten och 237 tkr. från utbildningsvetenskapliga fakulteten. Intäkterna för avgiftsfinansierade studenter budgeteras till 1 776 tkr.

Inom forskning och utbildning på forskarnivå (inkl. externa bidragsmedel) budgeteras totala intäkter till 54 864 tkr, varav externa bidragsmedel 17 237 tkr. Vad gäller externa medel innebär detta en minskning och snarast en återgång till 2019 års nivå. Den långsiktiga trenden är ändå att de externa medlen ökar. Merparten kommer från Vetenskapsrådet, Riksbankens jubileumsfond, Wallenbergstiftelserna och EU.

Utbildningsuppdrag och avräkning av takbelopp

Institutionens uppdrag i takbelopp har ökat under den senaste treårsperioden från 18 363 tkr till 20 491 tkr. Under 2018 och 2019 noterades en marginell överprestation; 2020 var överprestationen mer markant, med ett avräknat takbelopp på 26 792 tkr. jämfört med uppdraget 19 218 tkr. Institutionen räknar därför med att med god marginal kunna uppfylla 2021 års uppdrag på 20 491 tkr.

Myndighetskapital och överskottsmarginal

Inom utbildning på grund- och avancerad nivå (inkl. avgiftsfinansierade studenter) planeras att myndighetskapitalet i slutet av året hamnar på 885 tkr. och därmed motsvarar 3,3% av omsättningen.

Inom forskning och utbildning på forskarnivå (inkl. externa bidragsmedel) budgeteras i år en minskning av myndighetskapitalet från 6 899 tkr till 4 027 tkr. vilket innebär en minskning av överskottsprocenten från 12,6% till 7,0%.

Stödverksamhet och OH

Institutionens budgeterade totalkostnad för overhead 2021 är 25 238 tkr. Av detta belopp utgör 13 836 tkr. gemensamma kostnader för universitetet, bibliotek, område, kansli och fakultet och 11 402 tkr. är institutionsgemensamma kostnader för personal, drift inkl. infrastruktur, intendentur, engelska parken, en del av lokalkostnaderna m.m. Pålägget för indirekta kostnader 2021 är 54,0% för utbildning på grund- och avancerad nivå och 41,0% för forskningen och utbildning på forskarnivå vilket är en minskning från 55,0% (UGA) och 46,5% (FUF).

8.2 Tabeller

8.2.1 Grundutbildning och utbildning på avancerad nivå

UGA	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020	VP 2021	Prognos 2022	Prognos 2023
Intäkter	23 902	25 023	26 846	26 544	27 000	27 500
Kostnader	-23 736	-25 065	-27 627	-26 582	-27 200	-27 800
Verksamhetsresultat	166	-42	-781	-38	-200	-300
IB	1 149	1 558	1 516	924	885	685
UB	1 558	1 516	924	885	685	385
Överskotts- %	6,6	6,0	3,3	3,3	2,5	1,4

Takbelopp (kr)	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020	VP 2021
Uppdrag i takbelopp	18 363	18 996	19 218	20 491
Avräknat takbelopp	18 745	19 689	26 792	
Avräkningsgrad i %	102,1	103,6	139,2	

8.2.2 Forskning och utbildning på forskarnivå

FUF	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020	VP 2021	Prognos 2022	Prognos 2023
Intäkter	56 040	53 951	56 825	54 864	57 000	57 500
Kostnader	-55 786	-54 839	-54 924	-57 737	-58 500	-58 500
Verksamhetsresultat	254	-888	1 901	-2 873	-1 500	-1 000
IB	4 459	4 945	5 021	6 899	4 027	2 527
UB	4 945	5 021	6 899	4 027	2 527	1 527
Överskotts-%	8,9	9,2	12,6	7,0	4,3	2,6